

Undersøgende litteraturundervisning

Grethe Kjær Jacobsen, Ruth Mulvad og
Kathrin Bock

Program

- Hvad er undersøgende undervisning?
- Faget dansk: undersøgende litteraturundervisning
- Et SFL-baseret forløb: undersøgende litteraturundervisning
- Hvordan gjorde vi det?
- Hvordan kan vi gøre det?

Hvad vil det
sige at lære et
fag?

But what does it mean to learn a subject? And just how do students learn to read and write the texts by which they 'get into' these subjects?

(Macken-Horarik, M., 1996)

Faget dansk

Eleverne skal i faget dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Faget skal fremme elevernes indlevelsesevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.

Dansk. Faghæfte 2019, s. 7

I danskfaget møder og undersøger eleven verden og sig selv gennem sprog og tekster. Danskfaget giver eleven mulighed for at deltage i kommunikation, at forstå sin omverden gennem sprog samt at forstå, hvad sprog og tekster er, kan og gør.

Dansk. Faghæfte 2019, s. 31

Den undersøgende didaktiks 7 strategier

- Forforståelse
- Oplevelse
- Opdagelse
- Afprøvning
- Uddybning
- Fortolkning
- Perspektivering

**UNDERSØG
LITTERATUREN!**

Engagerende undervisning
i æstetiske tekster

Litteraturdidaktik

Fase 1: Stemthed - Vores forforståelse

Fase 2: Tekståbnere - Vores første indtryk af teksten

Fase 3: Tekstfordybere - Vores undersøgelse af teksten

Fase 4: Teksttænkere - Vores tanker om teksten og vores eget liv

Fase 5: Verdensvendthed - Vores egne aftryk i verden

Grib litteraturen
50 litteraturdidaktiske greb
Lærerens håndbog til en meningsfuld litteraturundervisning

Ayoe Quist Henkel (red.),
Jan Frydensbjerg,
Ulla Maria Michaelsen,
Janne Terese Jakobsen
& Anja Christina Houliind Simonsen

Hvorfor interessen for undersøgende, æstetiske tilgange?

Hidtidige tilgange til at fortolke litteratur skaber afstand mellem litteraturen og læseren og giver ikke mening i læserens hverdag. Mennesker læser for at genkende og føle sig genkendt, lade sig fortrylle, få ny viden og indsigt og blive chokeret og overrasket (Felski, 2008).

Brugen af modeller og metoder, der oprindeligt bygger på videnskabelige metoder, har taget overhånd. Litteraturundervisningen er blevet teknisk og "dissekerer litterære tekster" (Henkel et.al. 2023).

To læsemåder (Rosenblatt)

- Efferent læsemåde: koncentrerer sig om tekstens indhold og budskab så stringent som muligt for at få en logisk mening ud af den (fx kategorisere genretræk, stilistiske detaljer, litteraturhistorisk placering)
- Æstetisk læsemåde: knytter sig til det affektive, læserens oplevelser, følelser og associationer under læsningen. Levendegørelse af teksten. Fører læseren ind i teksten (Henkel, 2023, s. 42)

Empirisk forskning i litteraturundervisning og læremidler

- Den efferente læsemåde fylder rigtig meget i litteraturundervisningen (fx Skyggebjerg 2017, Norup, 2021, Oksbjerg 2021)
  - Fx Fandango: fokus på udvikling af analytiske kompetencer ud fra optagethed af strukturer og formale lingvistiske aspekter. Meget lidt plads til personlige og individuelle fortolkninger
- KiDM-projektet: Litteraturundervisningen er præget af "formidling og træning, der i stigende grad retter sig mod afgangsprøvernes krav til målbare dele af faget"
  - Nærlæsning med erklærede rødder i nykritik optræder ikke længere i den form som simple analyseskemaer og tjeklister (Elf et. al. 2021)

Kilde: (Henkel, 2021, s.41)

"Vi må lade os gribe af litteraturen for at kunne gribe og begribe den."
(Hansen og Gissel, 2021, s. 151)

Litteraturredidaktik

Fase 1: Stemthed - Vores forforståelse

Fase 2: Tekståbnere - Vores første indtryk af teksten

Fase 3: Tekstfordybere - Vores undersøgelse af teksten

Fase 4: Teksttænkere - Vores tanker om teksten og vores eget liv

Fase 5: Verdensvendthed - Vores egne aftryk i verden

Grib litteraturen

50 litteraturredidaktiske greb

Lærerens håndbog til en meningsfuld litteraturundervisning

Greb til at skabe oplevelse, sansemæssigt engagement og refleksion

Ayoe Quist Henkel (red.),
Jan Frydensbjerg,
Ulla Maria Michaelsen,
Janne Terese Jakobsen
& Anja Christina Houliind Simonsen

Men...

"Vi må lade os gribe af litteraturen for at kunne gribe og begribe den."
(Hansen og Gissel, 2021, s. 151)

Hvad med sproget som redskab til at gribe og begribe litteraturen?

"Den æstetiske tekst [...] lægger vægt på en fiktiv fremstilling af en imaginær (forestillet) verden. Formålet med at producere æstetiske tekster er at undersøge verden og eksistensen gennem æstetiske virkemidler og fremstillingsformer (fx litterær sprogbrug)." (Hansen og Gissel, 2021 s. 181 f.)

"I litteraturundervisningen kommer det [det pædagogiske paradoks: at ville opdrage til selvstændighed] mere konkret til udtryk som et modsætningsforhold mellem elevernes subjektive oplevelser og synsninger og lærerens faglige krav om objektive iagttagelser og henvisninger til teksten." (Hansen og Gissel, 2021a)

Sprog i litteraturunder- visningen?

- "Man kan diskutere hvorvidt man skal inddrage grammatiske iagttagelser [...] i litteraturundervisningen."
- "Den grammatik der knytter sig til litteraturundervisningen må nødvendigvis være funktionel. Den må vise hvorledes de sproglige mønstre er med til at støtte og stimulere de billeder vi danner os under læsningen." (Illum Hansen & Reng, 2004)

Hvorfor SFL i litteraturundervisningen?

eller: Hvorfor har vi brug for en teori om betydningsdannelse?

En tekst er en semantisk enhed, ikke en grammatisk. Men betydninger realiseres i sprog, og uden en teori om sprog – dvs. en grammatik – kan en fortolkning af betydningen i en tekst umuligt blive eksplicit.

(M.A.K. Halliday, 1985/1994)

Principper i undersøgende undervisning

Procesorienteret læring:

- at lære er en subjektiv
dannelsesproces: at opdage

Elev og viden (kompetence) i
fokus

Åben

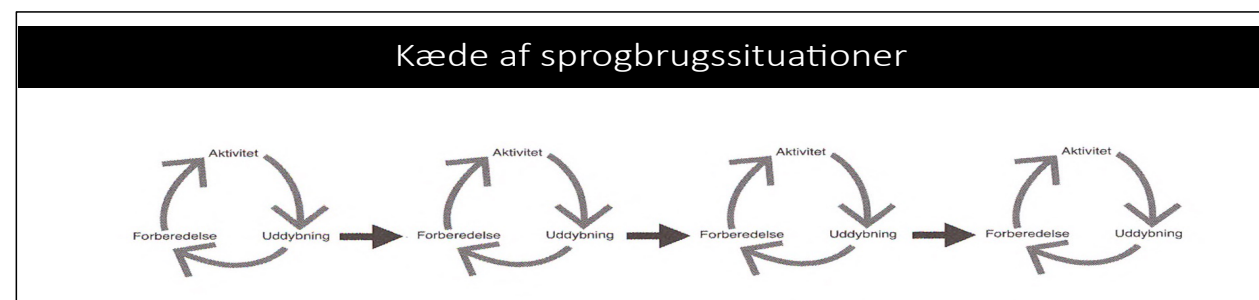
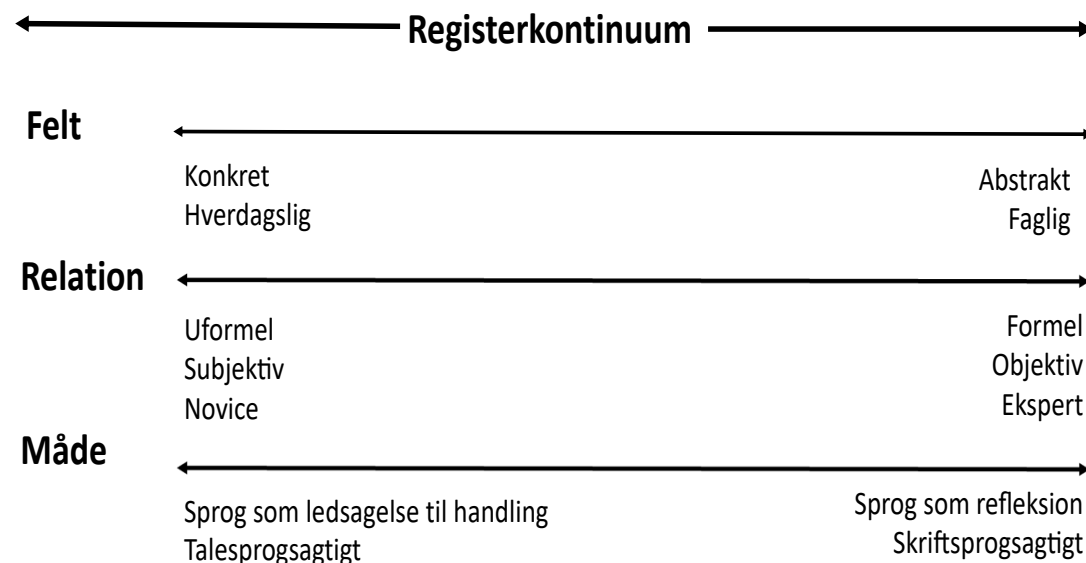

Dilemma: hvordan eleven skal få
viden

Principper i SFL-baseret undervisning

Undervisningen bliver sprogbaseret med SFL når

- SFL-ressourcer inddrages i processen som redskaber til faglig læring
- der er en kæde af sprogsituationer

Lad os afprøve det!

"Den skyldige"

Målgruppe:
melletrin

Stemthed – vores forforståelse

Udsagn om korte tekster:

- En kort tekst er let at læse.
- En kort tekst er en historie med mange personer.
- En kort tekst indeholder mange beskrivelser.
- En kort tekst indeholder ingen spænding.
- En kort tekst gemmer på meget mellem linjerne.
- En kort tekst har en åben slutning.
- En kort tekst indeholder ingen konflikter.
- En kort tekst gør læseren nysgerrig.
- En kort tekst har mange informationer om personer.
- En kort tekst består kun af ét handlingsforløb.
- En kort tekst er kompleks.
- En kort tekst har en lang introduktion.

(Grib litteraturen 2, s. 28/29)

Sprogarkitektur

Inden eleverne møder en tekst eller et forfatterskab, kan du for at arbejde med stemthed og sproglige opmærksomhed lade dem skabe deres egne små sprogarkitektoniske værker der kredser om centrale ord eller temaer i teksten.

1. Eleverne skriver 'på tværs af ordet' som i en krydsogtværs ved at finde andre ord, der indeholder et af de samme bogstaver, og som de forbinder med det første ord. Hvis ordet fx er *venskab*, kunne eleverne skrive ord som **s**jov, **k**ærlighed eller **fri**kvarter. De kan også bruge bogstaverne fra deres venners navne.

(Grib litteraturen 2, s. 140)

DEN SKYLDIGE

Maria havde virkelig ikke gjort det. Hun måtte vel vide det. Men alle andre mente altså, at det var hende, som havde gjort det. De blev ved med at sige: Du kan lige så godt indrømme det. Det ville hun ikke. Når man var uskyldig, skulle man ikke indrømme det modsatte. Så ville den skyldige aldrig blive fundet. Mor og far troede også, det var hende, der havde gjort det. Hun skulle indrømme det. Det ville gøre alting lettere, også for hende selv. Hun ville ikke blive straffet, lovede de, hvis bare hun ville indrømme, at det var hende, der havde gjort det. Det ville ikke blive skrevet op andre steder end i glemmebogen. Alle kunne komme til at gøre noget forkert. Man skulle bare ikke lyve. En løgn var værre end det, hun havde gjort. Derfor blev det også svært at sige: Det var ikke mig. For tænk, om hun huskede forkert. Det mente alle. Derfor blev det efterhånden også det letteste at sige: Ja, det var mig.

Tekståbner -
vores første
indtryk af
teksten

Sanserejse

Sanserejse

Hvilken farve ville du
give teksten?
Hvorfor?
Fornemmer du
kontraster?

Tekståbner - vores første indtryk af teksten

Hvad kræver opgaven
og forløbet af faglig
og sproglig viden?

Det litterære talkshow indskoling/mellemtrin/udskoling

Præsentation

I *Det litterære talkshow* lever eleverne sig ind i de litterære karakterer og deres indbyrdes relationer via dramatisering. Eleverne arbejder også her med at stille spørgsmål til tekstens verden ved at tage udgangspunkt i deres egen undren. Nogle elever indtager rollen som de litterære karakterer og søger at svare, som var de dem. Det vil sige, at de kommer til at leve sig ind i karakterernes oplevelsesverden med de udfordringer og dilemmaer, de står overfor.

Fremgangsmåde og organisering

Først taler du med klassen om, hvordan man kan stille gode spørgsmål til en tekst for at få indsigt i de litterære karakterer. Her kan du evt. tage udgangs-

(Grib litteraturen 2, s. 29/30
og Grib litteraturen!, s. 66)

Analyse af materialet - spørgsmål

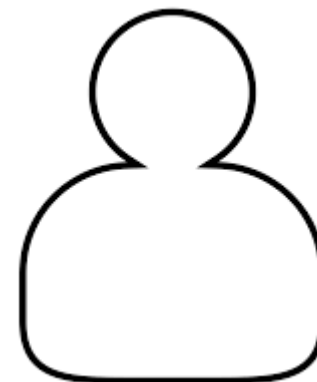
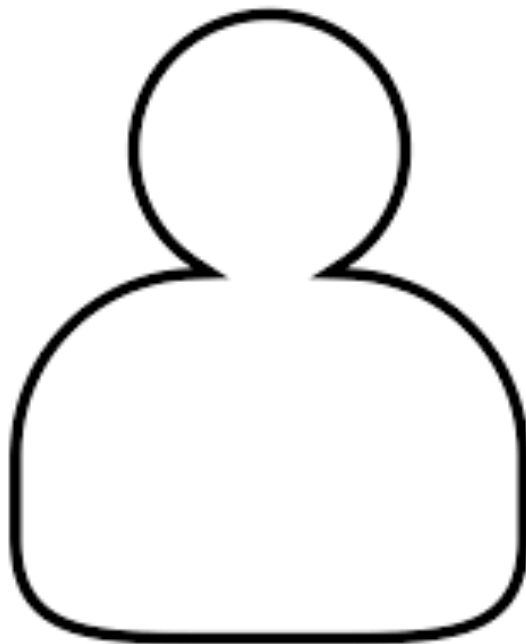
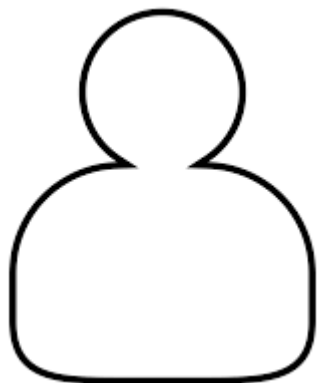

- ✓ Hvad er formålet med opgaven/forløbet?
- ✓ Hvad får eleverne adgang til at lære når vi følger opgavens/forløbets anvisninger?
- ✓ Hvad kræver opgaven/forløbet af faglig og sproglig viden?
- ✓ Har eleverne adgang til denne viden/hvordan får de adgang til denne viden?
- ✓ Hvad skal eleverne have lært af arbejdet med opgaven/problemet?
- ✓ Hvordan vil/kan vi supplere/ændre opgaven/forløbet?

Eller med SFL- greb:

- Find tekstens deltagere (personer). Skriv dem på personkortene og læg dem på jeres bord.

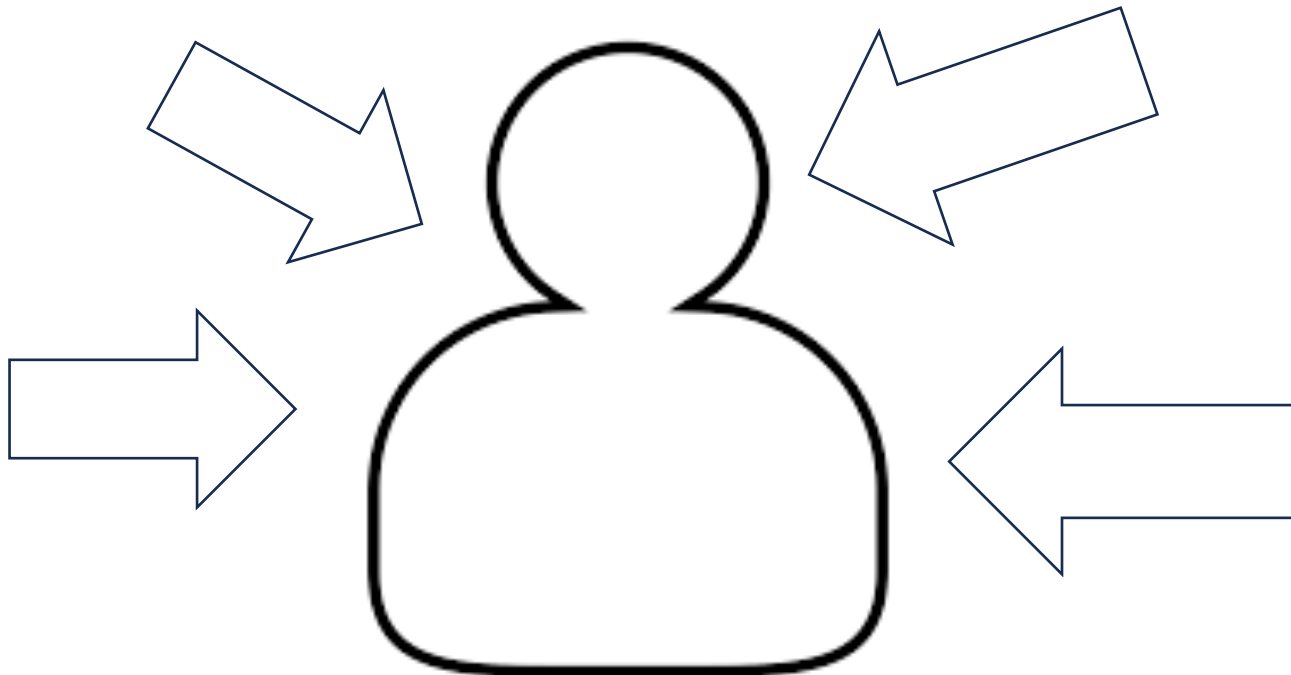

Eller med SFL- greb:

- Find nu tekstens processer, skriv dem på pilene og læg dem til de personer der udfører dem.

- Hvad lægger I mærke til?
- Hvilken slags processer er det?
- Hvilke tanker om tekstens verden sætter det i gang hos jer?

Eller med SFL- greb:

Find tekstens omstændigheder. Hvad siger de om tekstens verden?

Miljø

Omstændigheder fortæller om hvor, hvornår, hvordan og på hvilken måde handlingen foregår.

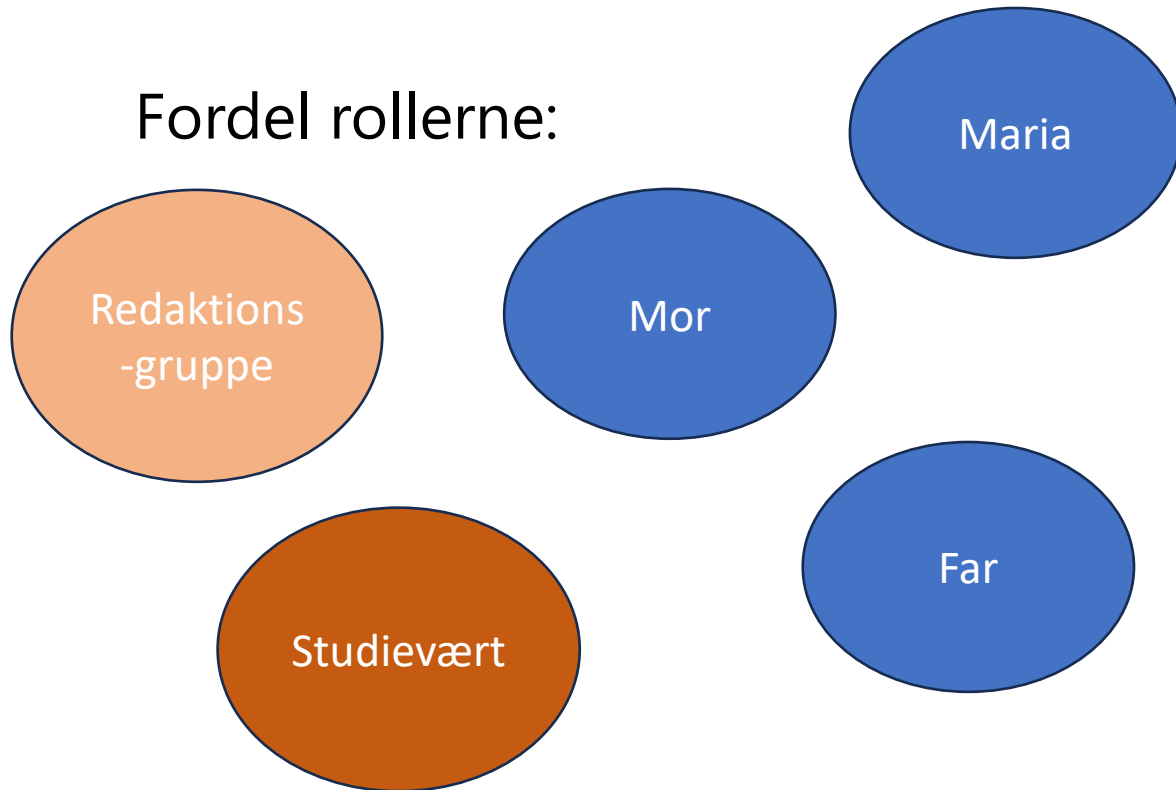
Tid

Sted

Eller med SFL- greb:

Det litterære talkshow i 2 grupper:

Fordel rollerne:

- Sæt jer ind i jeres personer.
- Redaktionsgruppen får sammen med studieværten 5 minutter til at udforme spørgsmål til personerne, som studieværten kan bruge i talkshowet. Skriv spørgsmålene på de udleverede postits.
- **OBS! I skal bruge de processer og omstændigheder I har fundet, når I formulerer jeres spørgsmål.**

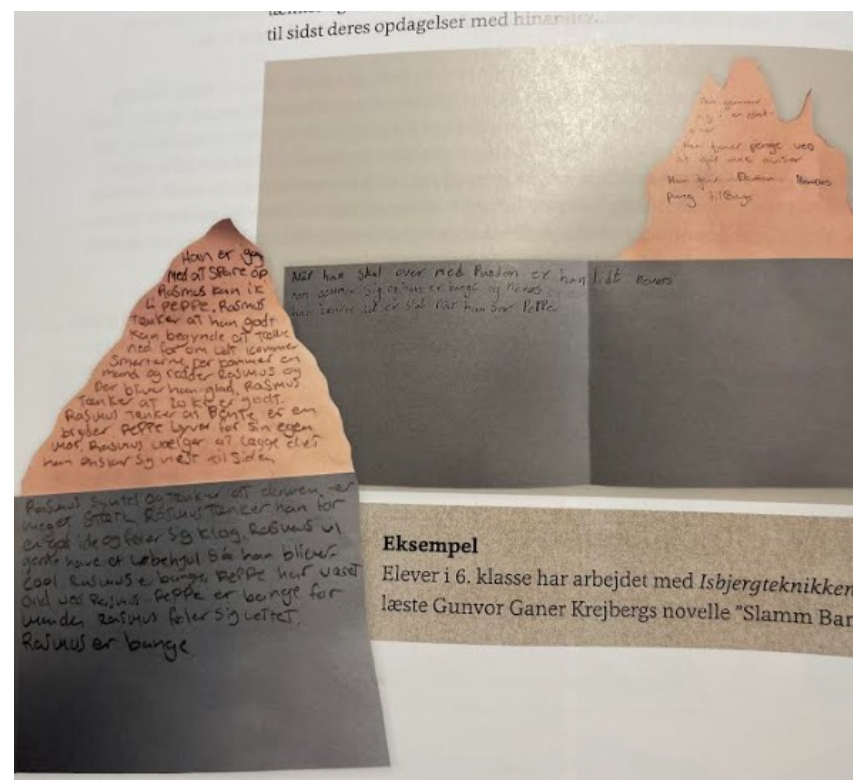
Tekstfordybere – vores undersøgelse af teksten

Grib litteraturen 2, s. 32

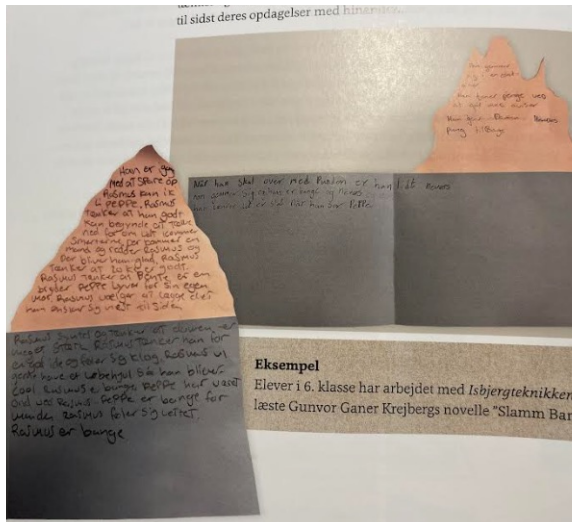
Isbjergteknikken (se grebet i *Grib litteraturen!* side 76-77)

I korte tekster findes der tit meget vigtig information mellem linjerne, og derfor er grebet her oplagt at bruge. Når teksten kun afslører den øverste del af isbjerget, må læseren undersøge og fortolke, hvad der gemmer sig under overfladen.

Inddel eleverne i makkerpar, og sæt dem i gang med at lave et lille *isbjergfold*. Alternativt kan I bruge arbejdsarket. Du finder begge dele på griblitteraturen.gyldendal.dk. Fordel de tre tekster mellem eleverne, så I får brugt *Isbjergteknikken* og lavet fold til alle tekster.

Eller med SFL-greb

Eksempel

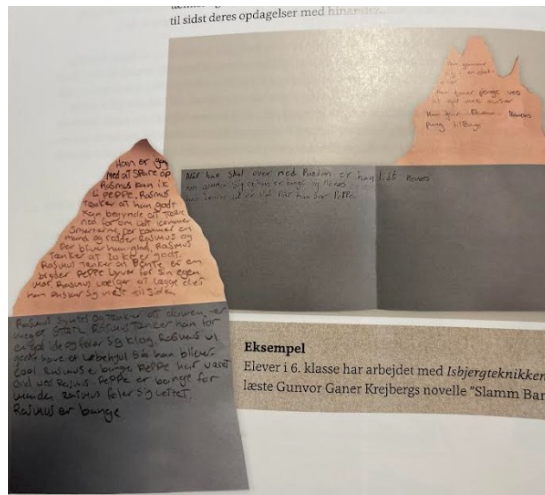
Elev i 6. klasse har arbejdet med Isbjergteknikken læste Gunvor Ganer Krejbergs novelle "Slamm Bann"

Find alle de steder i teksten hvor ordet *ikke* bruges. Overvej hvilke modsatte udsagn *ikke* rummer:

Maria havde virkelig ikke gjort det...

Lav et isbjerg. Skriv over overfladen hvad I kan læse på linjerne, under overfladen, hvad I har fortolket jer frem til ved at fokusere på alle udsagn med *ikke*.

Negation – en resurse til at skabe flerstemmighed

Ikke er en sproglig resurse til at skabe rum i teksten for modsatrettede udsagn/holdninger

"Maria havde virkelig **ikke** gjort det."

indeholder implicit det modsatte udsagn at Maria har gjort det.

På den måde skaber teksten flere stemmer - Marias egen og en (potentiel) anden stemme kommer til udtryk

En negation indeholder altså altid et muligt modsat udsagn.

Andre resurser for at skabe flerstemmighed: fx modalitet

Teksttænkere - Vores tanker om teksten og vores eget liv

Fase 4: Teksttænkere

Vores tanker om teksten og vores eget liv

Et andet perspektiv (se grebet side 167)

Eleverne skal have mulighed for at reflektere over, hvordan personerne i fortællingen tænker og reagerer forskelligt på tekstens problematikker. I "Slamm Bamm" ser vi fx to perspektiver på, hvem der har 'stjålet' damens pung, i "Den skyldige" oplever Maria, at alle beskylder hende for noget, hun ikke selv kan nikke genkendende til, og i "Den usynlige tyv" er der også forskellige forestillinger om, hvem tyven er.

Tal med eleverne om, hvad det vil sige at skrive
når kan det være en god egenskab
andres sted? For at
elever
ske
båd
Du fi

hvor-
i
skal
er for-
e kan
er.

Eller med SFL-greb:

Undersøg teksten med henblik hvem der tænker, siger, gør, er (er subjekt)

- Hvilke perspektiver skaber teksten? Hvis perspektiver får vi øje på?
- Find de processer som Maria udfører. Ændrer hendes perspektiv på tingene sig?
- Udform perspektivbrillerne

Og/eller: Glemmebogen

Hvis Maria ikke indrømmer - hvad kommer der så til at stå i glemmebogen? Skriv teksten.

Analyse af materialet - spørgsmål

- ✓ Hvad er formålet med opgaven/forløbet?
- ✓ Hvad får eleverne adgang til at lære når vi følger opgavens/forløbets anvisninger?
- ✓ Hvad kræver opgaven/forløbet af faglig og sproglig viden?
- ✓ Har eleverne adgang til denne viden/hvordan får de adgang til denne viden?
- ✓ Hvad skal eleverne have lært af arbejdet med opgaven/problemet?
- ✓ Hvordan vil/kan vi supplere/ændre opgaven/forløbet?

Verdens- vendthed – Vores egne aftryk i verden

4 verdenshjørner (se grebet side 184)

Eleverne skal tage stilling til forskellige spørgsmål, som har noget med teksternes temaer at gøre. Eleverne skal dermed aktivt tage stilling til, hvordan de selv ville handle, og de får mulighed for at sætte ord på de vigtige værdier i deres eget liv.

Klassens fire hjørner repræsenterer fire verdenshjørner
– og fire forskellige svar.

1. Ja da! Det ville jeg gøre flere gange!
2. Ja, det kunne jeg godt finde på.
3. Arh, det tror jeg ikke.
4. Nej, det ville jeg ALDRIG gøre.

Læs et spørgsmål højt, og bed eleverne stille sig i det hjørne, hvor svaret stemmer overens med deres holdning. Mellem hvert spørgsmål kan eleverne dele deres tanker om deres placering med hinanden.

Eller med SFL- greb: modalitet

Tror du at du ville holde fast i dit synspunkt når alle andre mener at du tager fejl?

Ville du som far eller mor holde fast i dit perspektiv, selvom dit barn insisterer på at være uskyldig?

Overvej dit svar, og brug en modalitetsresurse – se næste slide

Modalitetsressurser er sproglige ressourcer til at udtrykke sig mere eller mindre kategorisk om en sag eller et synspunkt.

Eller med SFL-greb: modalitet

Fortolkning

Overvej spørgsmålet sammen i grupper:

Hvad drejer teksten sig om?

DEN SKYLDIGE

Maria havde virkelig ikke gjort det. Hun måtte vel vide det. Men alle andre mente altså, at det var hende, som havde gjort det. De blev ved med at sige: Du kan lige så godt indrømme det. Det ville hun ikke. Når man var uskyldig, skulle man ikke indrømme det modsatte. Så ville den skyldige aldrig blive fundet. Mor og far troede også, det var hende, der havde gjort det. Hun skulle indrømme det. Det ville gøre alting lettere, også for hende selv. Hun ville ikke blive straffet, lovede de, hvis bare hun ville indrømme, at det var hende, der havde gjort det. Det ville ikke blive skrevet op andre steder end i glemmebogen. Alle kunne komme til at gøre noget forkert. Man skulle bare ikke lyve. En løgn var værre end det, hun havde gjort. Derfor blev det også svært at sige: Det var ikke mig. For tænk, om hun huskede forkert. Det mente alle. Derfor blev det efterhånden også det letteste at sige: Ja, det var mig.

Hvordan gjorde vi?
SFL/sprog-
baseret undersøgende littera-
turundervisning

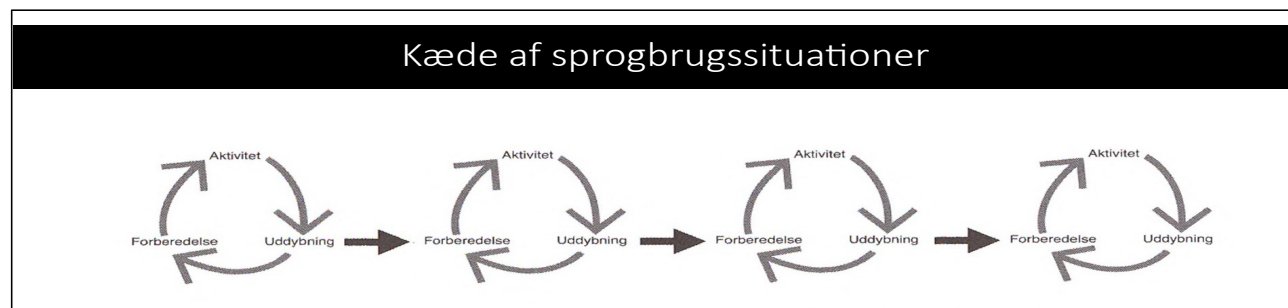
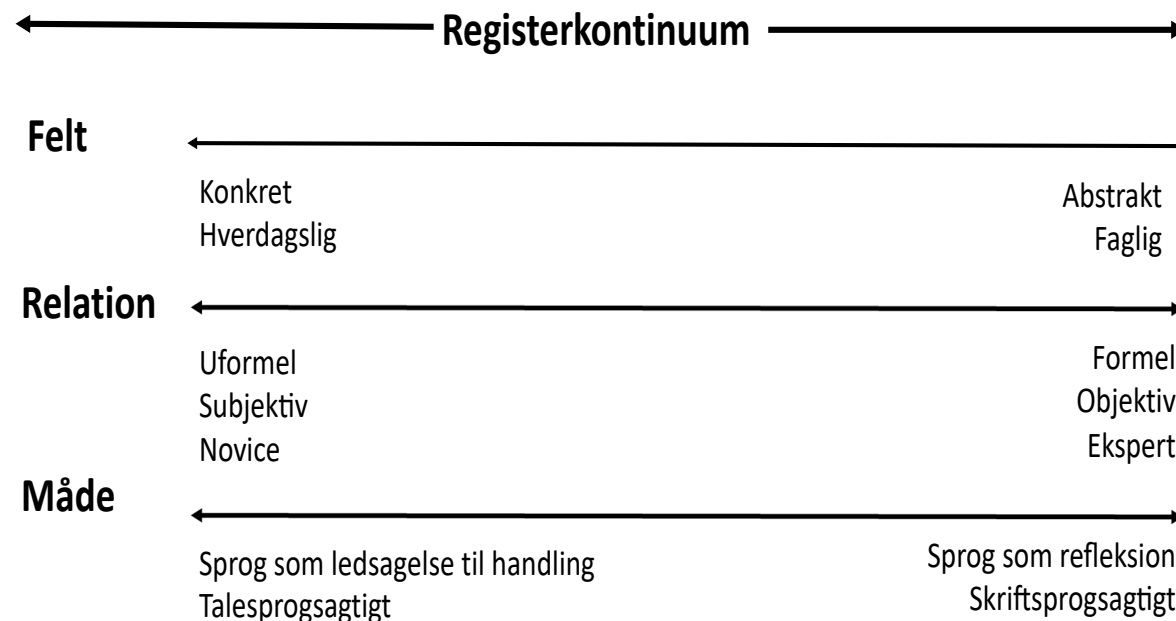
11

Principper i SFL-baseret undervisning

Undervisningen bliver sprogbaseret med SFL når

- sproglige SFL-ressourcer inddrages i processen som redskaber til faglig læring
- der er en kæde af sprogsituationer

Analyse af materialet - spørgsmål

- ✓ Hvad er formålet med opgaven/forløbet?
- ✓ Hvad får eleverne adgang til at lære når vi følger opgavens/forløbets anvisninger?
- ✓ Hvad kræver opgaven/forløbet af faglig og sproglig viden?
- ✓ Har eleverne adgang til denne viden/hvordan får de adgang til denne viden?
- ✓ Hvad skal eleverne have lært af arbejdet med opgaven/problemet?
- ✓ Hvordan vil/kan vi supplere/ændre opgaven/forløbet?

Kæden: input – outcome i 'greb'

Præsentation

I *Det litterære talkshow* lever eleverne sig ind i de litterære karakterer og deres indbyrdes relationer via dramatisering. Eleverne arbejder også her med at stille spørgsmål til tekstens verden ved at tage udgangspunkt i deres egen undren. Nogle elever indtager rollen som de litterære karakterer og søger at

Præsentation

Når vi læser litteratur i skolen, er det som regel med det formål, at eleverne oplever, at litterære tekster er åbne, har flere lag og siger noget om at være menneske i verden. Det vil sige, at teksten har et konkret handlingsplan og så et mere symbolsk og flertydigt fortolkningsplan. I danskundervisningen taler man ofte om forskellen på, hvad en tekst *handler* om, og hvad den *drejer* sig om. Det er netop denne skelnen, eleverne arbejder med her.

Kæde af sprogbrugssituationer

Hvilke sproglige ressourcer har vi brugt?

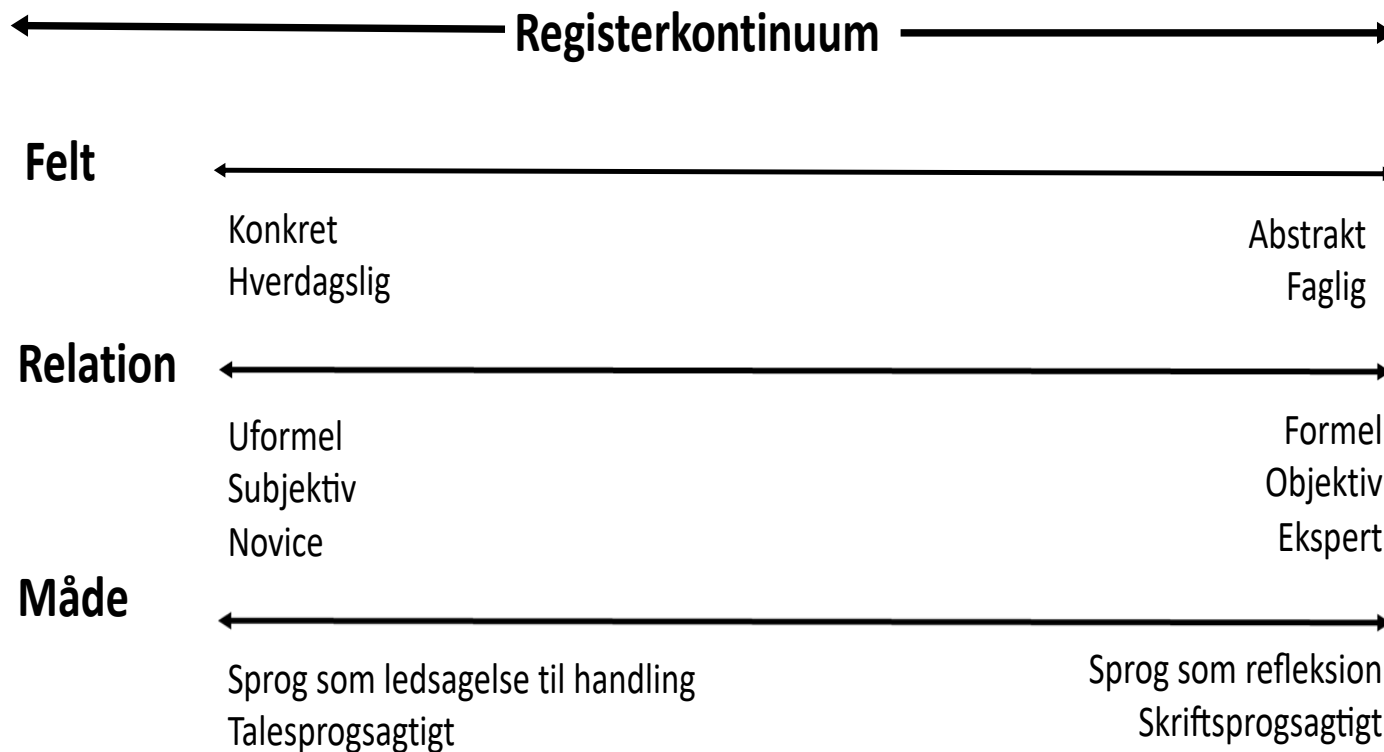
- Tekstens verden: deltagere, processer, omstændigheder
- Tekstens interpersonelle forhold: flerstemmighed - negation, subjekt og modalitet

Valg af SFL-ressourcer

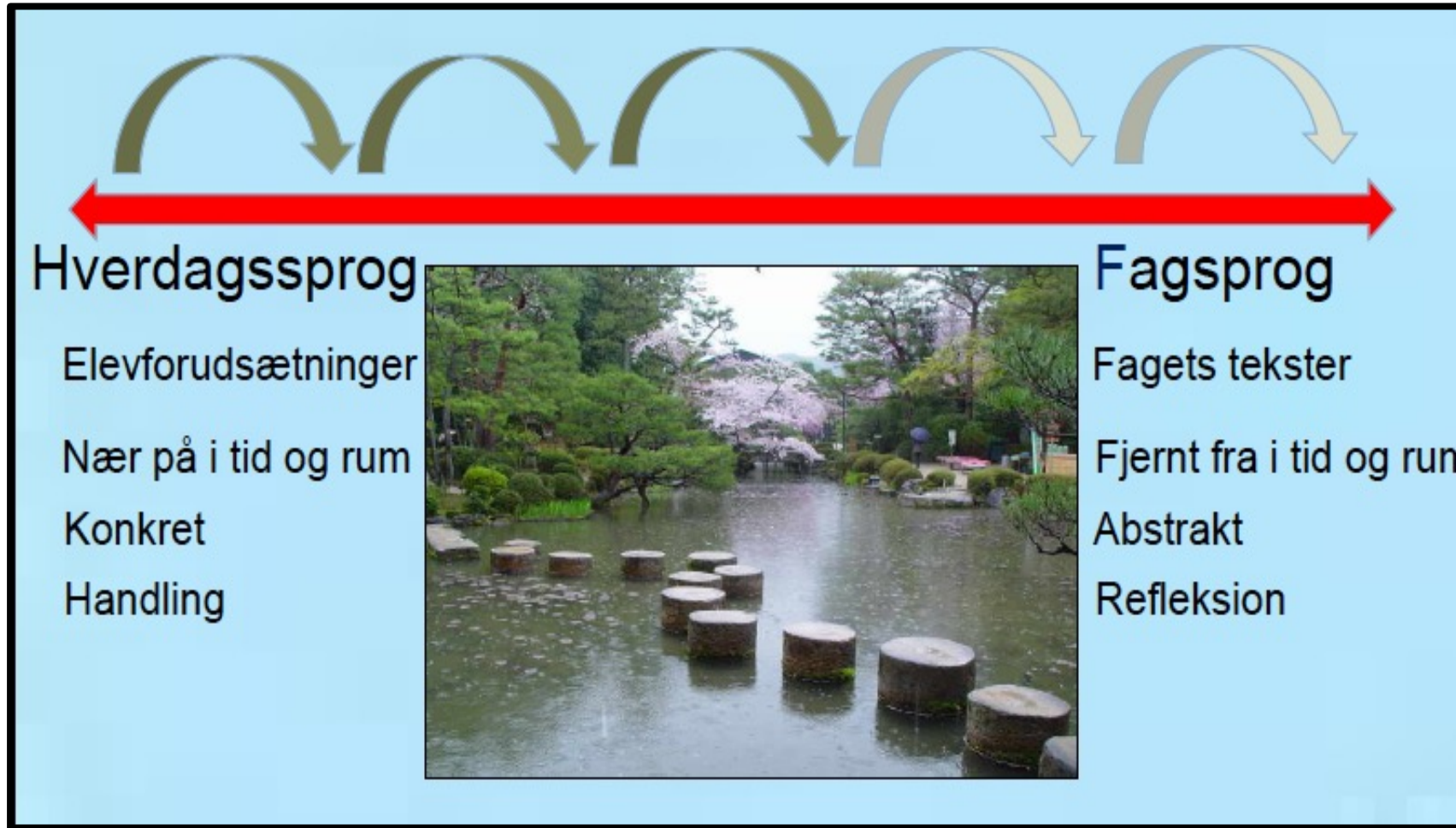

De faglige spørgsmål	Analyse	Danskfaglige begreber
Hvad handler historien om? Hvem deltager i historien? Hvad gør personerne? Sammen med hvem foregår handlingen? Hvordan ser tekstens verden ud?	Processer, deltagere og omstændigheder	Fortællingens grundlæggende elementer
Hvad handler teksten om og hvad drejer den sig om? Hvad siges direkte, - og indirekte eller slet ikke?	Polaritet – negation	Tekstens tomme pladser (“på og mellem linjerne”)
Hvor ses historien fra? Hvilke perspektiver skaber teksten? Hvis perspektiver får vi øje på? Ændrer Marias perspektiv på tingene sig?	Subjekt, processer	Perspektiv
Hvilken holdning har jeg selv til tekstens værdier? Hvordan ville jeg selv reagere?	Modalitet	Perspektivering

Fra det konkrete til det abstrakte i 'fingre'

Altså – SFL: fra erfaring til fag

Undersøgende undervisning

To læsemåder (Rosenblatt):

- **Efferent** læsemåde: koncentrerer sig om tekstens indhold og budskab så stringent som muligt for at få en logisk mening ud af den (fx kategorisere genretæk, stilistiske detaljer, litteraturhistorisk placering)
- **Æstetisk** læsemåde: knytter sig til det affektive, læserens oplevelser, følelser og associationer under læsningen. Levendegørelse af teksten. Fører læseren ind i teksten (Henkel, 2021, s. 42)

Litteraturredidaktiske dilemmaer

"... kræver
didaktisk
dømmekraft i
undervisningen"

- Hvordan arbejder man analytisk med faglige begreber og metoder uden at afkoble den æstetiske erfarings konkrete og billeddannende læsning og erstatte den med et formfokuseret indhold?
- Hvordan arbejder man målorienteret uden at skabe en specifik lukket og detailstyret proces, hvor målene er snævert styrende og instruktivistiske?
- Hvordan arbejder man tematisk uden at skabe en abstrakt lukket proces, hvor en tematisk fortolkning er givet på forhånd, eller hvor tekstens kompleksitet reduceres til identifikation af tematik?
- Hvordan arbejder man med æstetiske genrer uden at skabe en lukket formfokuseret proces, der sigter mod identifikation af abstrakte genretræk?
- Hvordan arbejder man med historisk kontekst og intertekstualitet uden at skabe en lukket kontekstbestemt proces, hvor pointen med at sammenligne tekster eller identificere stiltræk, strømninger og historiske perioder er givet på forhånd?

Registerkontinuum - fra det erfaringsbaserede til det vidensbaserede

Register

Sprog som
 ledsagelse til
 handling

Sprog som
 kommentar

Sprog som
 rekonstruktion

Sprog som
 konstruktion
 og refleksion

Kontekst

En socialesemiotisk sprogmodel – systemisk funktionel lingvistik

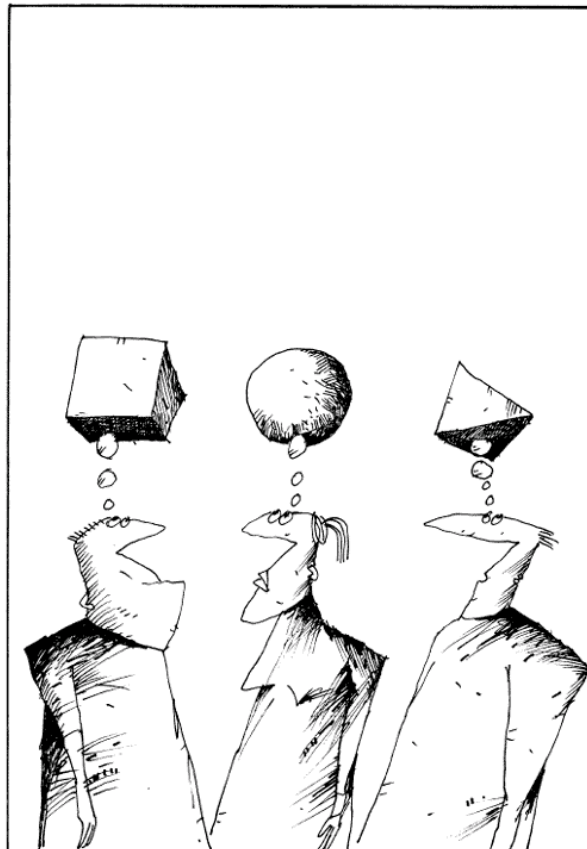
K o n t e k s t	Kulturkonteksten Tekstaktiviteter og genrer som sociale processer for at opnå formål inden for kulturen		
	Situationskonteksten Register: sprogbrug i en given kontekst dannet af Felt, Relation og Måde		
	Felt Hvad arenaen og emnet	Relation Hvem roller og relationer	Måde Hvordan talesprog/skriftsprog hverdagssprog/skolesprog

S p r o g	Ideationel metafunktion	Interpersonel metafunktion	Tekstuel metafunktion
	<i>Eksperientiel metafunktion:</i> Typer af <i>processer</i> involveret i aktiviteten, <i>deltagerne</i> i disse <i>processer</i> og de omgivende <i>omstændigheder</i> <i>Logisk metafunktion:</i> Den logiske relation mellem aktiviteterne: afhængighed	<i>Modus:</i> Positionering af læseren; hvad siges der noget om (<i>subjekt</i>) tidsvinkel modalitet (<i>finit, modusadjunkt</i>) <i>Sætningstyper</i> (fremsættende, spørgende og opfordrende)	<i>Thema-rhema:</i> Informationsforløb <i>Tekstur:</i> Hvordan teksten væves sammen, fx reference, leksikalske bånd Frit efter Christie og Derewianka 2008, s. 7

Refleksion

- Hvad kan I bruge dette oplæg til i jeres arbejde?
- Mangler I noget?

Hvilke sproglige ressourcer har vi brugt?

Tekstens verden: deltagere, processer, omstændigheder

Tekstens interpersonelle forhold: flerstemmighed – negation, subjekt og modalitet